28989

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 71. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 27 БЕРЕЗНЯ 1948. — No. 71. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MARCH 27, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen {4-0237, 4-0807} — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ЧУЖИННІ СУБМАРИНИ ОПЕРУЮТЬ НЕДАЛЕКО АМЕРИКАНСЬКИХ ПОБЕРЕЖ

Вашингтон, 25 березня. — Два високі урядовці воєнної фльоти ствердили перед сенатською комісією збройної служби, що чужинні підводні лодки, по всій імовірности совєтські, появилися недалеко американських побереж. Секретар маринарки, Джан Л. Соливан, заявив, що „недавно можна було бачити, коло наших берегів субмарини, які не належать до держав зпоза залізної заслони". Пізніше один високий офіцир, не подаючи свого імени, виявив, що на підставі звідомлень можна ствердити появу 3 підводних лодок від 30 січня, на Тихому океані. Одну бачили американські літаки коло Алеутських островів, другу бачили американські торговельні кораблі коло острова Пальміра, недалеко Перл Гарбору, а ще одну у віддалі 200 миль від Сан Франсиско перед місяцем. Після таких інформацій секретар Соливан обговорював силу совєтських субмарин, подаючи їх число на 250. Він теж згадав, що Совєти мають 4 німецькі корабельні варстати, які будують підводні лодки. Крім того вони дістали 10 німецьких субмарин найновішого типу.

ФОРЕСТАЛ ДОМАГАЄТЬСЯ ОЗБРОЄННЯ, ЩОБ ДОРІВНАТИ РОСІЇ.

Перед комісією збройної служби в сенаті секретар оборони Джеймс Форестал зажадав додатково признання 3 більйонів долярів на озброєння і збільшення збройних сил новими рекрутами в числі 349,500, щоб ми могли дорівнати Росії. До служби мали б набирати молодь у віці 19—25 літ і це дало б 220,000 нових вояків. Крім того, за його обчисленнями, зголосились би ще 500,000 добровольців. Це була б лише тимчасова сила, доки не був би переведений загальний військовий вишкіл молоді у віці 18—19 літ, який давав би в майбутності 850,000 вояків кожного року. Цілою таких мір, сказав Форестал, є відвернути війну, все одно, чи це відкрита війна, чи потайна яка стоїть перед нами, як вільним народом. Це була б оборонна війна.

Совєти не мають ще атомової бомби.

Підчас складання свідоцтва перед сенатською комісією заявив секретар оборони Джеймс Форестал, що Росія не має ще атомової бомби. Комісія дістала від сенатора Кенета Гвері пропозицію, щоб адміністрацію атомової сили передати військовій владі. Секретар армії Кенет Роял заявився проти цього. Він сказав, що ця адміністрація працює справно, отже не потрібно ніякої зміни.

ВСІ КРАЇНИ АМЕРИК СТАНУТЬ ПО БОЦІ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ У ВІЙНІ.

Гваяквіл, в Еквадорі.—Майже всі дипломати Злучених Держав, перебуваючі в країнах Південної Америки, переконані, що на випадок війни між Злученими Державами і Росією Вашингтон може певно рахувати, що всі латинські держави включаючи і Аргентину, виповідять негайно війну Росії. Такий настрій матиме вплив на наради Панамериканської Конференції в Боготі.

Про це довідується Милтон Брекер, кореспондент щоденника Ню Иорк Таймс, з Еквадору.

„ГОЛОС СТАЛІНА" ЗАГЛУШЕНО В КОНГРЕСІ.

Вашингтон.— Підчас дискусії в палаті репрезентатів над Пляном Маршала прийшло до гострої виміни слів між конгресменом Е. Е. Каксом, демократом з Джорджії, і Вітом Маркантонієм, членом Американської Партії Праці, з Ню Иорку. Какс, у розгарі своєї промови ужив звороту з промови промовця Ціцерона, кажучи: „Мені дивно, як довго ще члени цеї палати будуть з дня на день слухати напастей на наш уряд, який ми любимо, і то від людей, які хотіли б здерти зо стіни символ свободи, який висить над кріслом предсідника. Ці люди хотіли б теж скинути звіздистий прапор, який має на нашім капітолю, а замісць його хотіли б вивісити прапор молотка й серпа". На це Маркантоніо, почервонілий з люти, з[illegible] щоб слова промовц[illegible] з протоколу. Коли на залі успокоїлося і предсідник палати заявив, що цих слів не зчеркне з протоколу, промовляли інші конгресмени. Гаролд Д. Кулі, демократ з Норт Каролайни, сказав, що Маркентоніо належить до партії Волеса і злучив їх обох зо Сталіном. Потім закликав: „До чого то ми вже докотилися, коли Сталіна голос вже дається чути в цій палаті?" Конгрес А. А. Майк Монруні, демократ з Оклагоми, натаврував безупинні закиди Волеса, Маркантонія і Айзаксона проти „американського імперіялізму", як це колись вперто викликував Гітлер по всім континенті Европи.

ОБГОВОРЮЮТЬ ДОПОМОГУ ДЛЯ ПІДПІЛЬНОЇ АКЦІЇ.

Роберт Донован, вашингтонський кореспондент щоденника Геральд Трибюн, довідується про плян конгресі, щоб дати допомогу підпільним протибольшевицьким силам, які діють в країнах совєтських сателітів, а може теж і в інших країнах Европи. Головним покровителем такого пляну є сенатор Стайлс Бриджес, голова комісії приділів. Він уже обговорював цю справу з урядовцями, а ще хоче порозумітися з секретарем Маршалом, заки піднесе цю справу в своїй комісії. Цей проєкт називають „Х" і він має бути складений на лад Офісу Стратегічної Служби (ОСС) з часів війни. Він мав би діяти теж і на землях поза залізною заслоною. „Жаден ворог комуністів не повинен потерпіти поразки з причини недостачі нашої військової допомоги" сказав Бриджес. У конгресових колах говорять про десятки мільйонів фондів на підпільну боротьбу проти Совєтів.

Головний Уряд У. Н. Союзу закінчив своє річне засідання

ЧЕТВЕРТИЙ І ОСТАННІЙ ДЕНЬ НАРАД ТА КІНЦЕВІ РІШЕННЯ.

Джерзі Сити, четвер, 25. березня. — Цілим рядом кінцевих рішень Головний Уряд Українського Народного Союзу закінчив сьогодні свої звичайні річні наради, що почалися в понеділок, дня 22-го березня, в яких взяли участь всі члени Головного Екзекутивного Комітету, Головної Контрольної Комісії і всі Головні Радні, та якими на переміну проводили головний предсідник Микола Мурашко, заступник головного предсідника Григорій Герман та заступниця гол. предс. Марія Малевич.

Сьогодні, четвертий день нарад почався обговоренням справи Союзової пропаганди в Канаді через оголошення в пресі. Обговоривши справу рішено збільшити оголошення про У. Н. Союз в Канаді з теперішньої суми $300.00 до $600.00.

З черги обговорено справу лікарських оглядин нових членів та винесено відповідні рішення, які своєчасно будуть подані до відома урядам поодиноких відділів.

СПРАВА КАМПАНІЇ ЗА НОВИМИ ЧЛЕНАМИ У.Н.С.

Головним предметом нарад на сьогоднішньому кінцевому засіданні була справа кампанії за новими членами до У. Н. Союзу, обговорення якої забрало теж найбільше часу. Цю справу реферував гол. секретар, Д. Галичин, зазначуючи, що постанова Голов. Уряду з минулорічного засідання щодо збільшення У. Н. Союзу до 50,000 членів ще досі не була виконана і тому тим більший обов'язок спадає на всіх головних урядників та на все Союзове членство досягнути намічену ціль вже протягом найближчих місяців. Кампанію за збільшення У. Н. Союзу до 50,000 членів продовжено ще до 30-го червня. Протягом цих трьох місяців необхідно зорганізувати ще приблизно 1,250 членів, бо такого числа ще тепер бракує до 50,000. Над цею справою розгорнулася широка дискусія, в якій забрали голос всі головні урядники. Головний Уряд вважає, що для посилення кампанії за приєднування нових членів було б корисно висилати з головної канцелярії У.Н.С. кожного місяця відповідні обіжні листи, ставляючи в них виразне домагання сповнити свій обов'язок у відношенні до У. Н. Союзу тим відділам, які досі ще навіть не почали приєднувати нових членів, або які ще не виконали призначених їм квот. Гол. Уряд теж вважає, що для кращого освідомлення загалу щодо ваги зросту У. Н. Союзу потрібно скликувати окружні наради Союзових відділів, влаштовувати різного роду Союзові імпрези і т. п. Головні урядники в дальшому висловлювали теж думку, що члени Екзекутивного Комітету повинні б в інтересі У. Н. Союзу частіше відвідувати Союзові відділи, зокрема по великих Союзових центрах, щоби в той спосіб краще популяризувати ідею У. Н. Союзу.

Для оживлення Союзового руху серед молоді пропоновано влаштовувати по більших осередках Союзові З'їзди Молоді.

З нагоди цього річного засідання Головний Уряд звертається ще до всього Союзового членства з проханням, щоби воно тісно співпрацювало зі Союзовими організаторами, як ті приїжджають до поодиноких місцевостей з метою допомогти місцевим урядникам в приєднуванні нових членів.

З метою дати нагоду новим українським імігрантам, які тепер приїжджають до Америки та стають членами У. Н. Союзу, краще познайомитись зі Союзом та з тим життям, що його творила дотеперішня українська імміграція в Америці та яке так обширно описане у виданій з нагоди 50-річчя У. Н. Союзу його Пропам'ятній Книзі, рішено давати цю книгу в подарунку кожному новому імігрантові, що стане тепер членом У. Н. Союзу.

СПРАВА АДМІНІСТРАЦІЇ ВИДАВНИЦТВА.

Обговорюючи справу поширення підприємства друкарні „Свободи" та адміністрації Видавництва, доручено Екзекутивному Комітетові вислати до всіх відділів У. Н. Союзу обіжні листи з проханням збирати оголошення від місцевих бизнесменів та підприємств. Зближається літо, під час якого багато наших товариств влаштовуватимуть пікніки та всіляк інші імпрези. Їм треба звернути увагу на важливість оголошення цих імпрез в своїй пресі, бо цим вони насамперед збільшують можливість успіху самої імпрези, як теж допомагають рости і поліпшуватись своїй газеті, за яку, як відомо, вже майже 30 років платять члени завжди одну і ту саму ціну, не зважаючи на те, що кошта видавництва протягом того часу збільшилися кількакратно.

Головний Уряд У.Н.Союзу в дальшому уповноважнив Головний Еекзекутивний Комітет піднести відповідно оплати за всілякі бизнесові оголошення в „Свободі".

Обговорено теж цьогорічну кампанію на пресовий фонд „Свободи", яка з огляду на 55-річчя „Свободи" повинна бути відповідно поширена і посилена. 55 років існування „Свободи" та її віддана служба американським українцям і українському народові заслуговують на те, щоб в цьому ювілейному році не тільки члени У. Н. Союзу, але й весь американсько-український загал виявив своє зрозуміння та свою відданість своїй вільній трибуні вільного слова та дав її належну піддержку.

СПРАВА КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗУ.

Головний Уряд У.Н.С. доручив свому Екзекутивного Комітетові поробити всі заходи, щоби на наступний 1949 рік видати книжковий Календар У. Н. Союзу.

В місяці лютому 1949 р. У. Н. Союз обходитиме 55-ту річницю з дня свого існування і з цеї нагоди повинен теже появитися Календар. З огляду на те, що видача Календаря буде зв'язана з більшими коштами, рішено, щоби Екзекутивний Комітет звернувся насамперед до всіх відділів У.Н.С. зі запитом, скільки примірників календаря кожний з них бажав би замовити, як теж з проханням, щоби відділи зібрали до календаря якнайбільше оголошень. Від цеї відповіді, яку Екзекутивний Комітет дістане в цій справі від своїх відділів, і залежатиме видання згаданого календаря.

ЗАКІНЧЕННЯ РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ.

На закінчення нарад, що протягнулися до пізного вечора, забрав слово головний предсідник У. Н. Союзу, Микола Мурашко. Закриваючи наради, він звернувся до всіх Головних Урядників, взиваючи їх, щоби вони своєю працею давали приклад та вели перед не тільки в нашому Союзовому, але й нашому загальногромадському народному житті. Віддані праці, прикладної жертвенности та найбільших зусиль для добра нашої організації, нашої громади, нашого народу і нашої країни вимагають від нас не тільки грізні часи, що їх переживаємо, але й відповідальне та почесне становище головних урядників такої організації, як Український Народний Союз — говорив його головний предсідник, Микола Мурашко, закриваючи річні збори. Їх закінчено відспіванням гимну „Ще не вмерла Україна".

МАРШАЛ ОСТЕРІГАЄ СОВЄТІВ

СЕКРЕТАР СТЕЙТУ В СПРАВІ СОВЄТСЬКОЇ АКЦІЇ В БЕРЛІНІ.

Вашингтон, 25. березня. — Секретар стейту, ген. Маршал, зложив сьогодні на пресовій конференції заяву в справі совєтської підривної роботи в Контрольній Раді Союзників в Берліні та совєтської комедії з німецьким „народним конгресом" в тому ж місті. У звязку зі совєтським демонстративним виходом з засідання Контрольної Ради та опісля відложення її дальших нарад, секретар стейту Маршал остерігав Совєтський Союз, що цю акцію Америка вважає за „незаконну та скеровану проти обєднання Німеччини". В іншій заяві ген. Маршал гостро осудив совєтську комедію з т. зв. „народним конгресом", що його влаштували большевики в своїй зоні Берліну та якому надають „всенімецького значення", хоча на ньому була заступлена тільки вибрана Совєтами комуністична меншість. Обидві заяви секретаря стейту призначені на піддержку американського військового губернатора в Німеччині, ген. Л. Д. Клея, та його зусиль.

БРИТАНІЯ ОБВИНУВАЧУЄ БОЛЬШЕВИКІВ.

Лондон, 25 березня. — Британський уряд вручив сьогодні совєтському амбсадорові ноту з гострим протестом та обвинуваченням Совєтського Союзу за зломання співпраці чотирьох окупаційних великодержав в Німеччині. В ноті зачислена ціла совєтська підривна робота в спільній союзницькій політиці щодо Німеччини за останній час.

ІТАЛІЯ ВІДКИДАЄ КОМПРОМІС В СПРАВІ ТРІЄСТУ

Рим, 25 березня. — Речник італійського міністерства закордонних справ сьогодні заявив, що італійський уряд згори відкидає будьяку іншу базу безпосереднього порозуміння з Югославією в справі Трієсту, як ту, що її піднесено в ноті трьох західних великодержав, іменно, беззастережного привернення італійської суверенности на цій території. Заява міністерства закордонних справ виключає можливість порозуміння між Італією і Югославією на базі запропонованого вже компромісу, або який міг би ще бути запропонований, іменно, йти на уступки большевицькій Югославії і здобути її згоду на італійську суверенність в Трієсті, коштом відвідступлення Югославії будьякої частини іншої італійської території. Загально вважається, що таке становище Італії виключає будьякі переговори з Югославією, хоча італійське міністерство закордонних справ сподіється, що „в положенні може швидко наступити новий розвиток" і тому теж міністер закордонних справ, граф Сфорца, не виїжджає з Риму на Великодні свята.

ІТАЛІЙЦІ І ЮГОСЛАВИ ДОГОВОРИЛИСЬ В СПРАВІ ПОЛОНЕНИХ.

Рим, 25 березня. — Не зважаючи на напружене положення між Італією і Югославією в справі Трієсту, обі країни договорились в справі своїх полонених і в'язнів. Підписано договір, на підставі якого Югославія звільнить та дозволить вернутися додому всім італійським полоненим та в'язням, що їх заарештовано в теперішній югославській частині Трієсту. Італія зі свого боку звільнить югославських політичних в'язнів.

ЗАКІНЧУЮТЬ ПРОЄКТ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕВРОПЕЙСЬКОГО ГОСПОДАРСЬКОГО СОЮЗУ.

Париж, 25 березня. — Виконавчий Комітет конференції охоплених Пляном Маршала 16 західно-европейських країн закінчить вже завтра перший проєкт організації Европейського Господарського Союзу. Після того проєкт буде відданий під розгляд урядам усіх 16 країн, а сама конференція буде відложена до 4-го квітня.

ВІЙСЬКОВА БАЗА СОВЄТСЬКОГО ІМПЕРІЯЛІЗМУ.

Париж, 25 березня. — Тут в поінформованих колах вважають, що головною базою виявленого після другої світової війни совєтського імперіялізму були не так політичні, чи ідеологічні, як насамперед військово-стратегічні міркування. Це потверджують головно події в Чехословаччині після большевицького перевороту. Усі совєтські заходи в цій країні скеровані, виходило б, насамперед на те, щоби забезпечити собі воєнну продукцію величезних заводів Скода.

ПІДГОТОВКА КОНФЕРЕНЦІЇ ОРІЄНТАЛЬНИХ КРАЇН.

Атени, 25 березня (АП). — Речник грецького міністерства закордонних справ сьогодні заявив, що Греція бере участь в початкових нарадах з Туреччиною та іншими арабськими орієнтальними країнами, завданням яких є підготовити конференцію співпраці.

НА 23-го ТРАВНЯ ВСТАНОВЛЕНО ВИБОРИ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Прага, 25 березня. — Новий большевицький уряд Чехословаччини рішив сьогодні назначити на день 23-го травня загальні вибори в краї. Заповіджено, що у виборах не буде одної листи, тільки кандидати з „різних партій". Не має сумніву, що ці „вибори" будуть такою самою комедією, яка відбулася вже в Мадярщині, Польщі та інших країнах, в яких встановлено совєтську терористичну „нову демократію".

ПАРЛЯМЕНТ „БЛАГОСЛОВИТЬ" ЧИСТКУ ПРОТИ КОМУНІСТІВ

Лондон, 25 березня. — Британський парлямент дав сьогодні своє „благословіння" урядові премієра Атлі, за його чистку всіх підривних елементів з державної служби в краї. Акцію уряду під цим оглядом піддержувала така велика більшість в Палаті Громад, що справу навіть не треба було ставити під голосування. Тільки комуністичний посол намагався виступити проти цеї акції, зверненої проти комуністів і фашистів, але він не мав приятелів, щоб його піддержали.

БОЛЬШЕВИКИ ПРОТИ СКАСУВАННЯ ЦЕНЗУРИ В АВСТРІЇ.

Відень, 25 березня. — Совєтський представник в Контрольній Раді Союзників виступив сьогодні проти американської пропозиції, щоби в усіх зонах Австрії була скасована цензура. Большевики мотивують своє становище твердженням, що „положення в Австрії ще не є безпечне".

РОЗСТРІЛЯЛИ ШПИГУНКУ У ФРАНЦІЇ.

Марсей, Франція (ЮП). — Сьогодні тут розстріляно Маргериту Магно, засуджену військовим трибуналом за шпигунство в користь „чужої держави". Перед смертю вона не дозволила зав'язувати її очі.

АРАБИ ПРОТИ ПРОТЕКТОРАТУ В ПАЛЕСТИНІ.

Каїро, Єгипет, 25 березня. — Араби не хочуть поділу Палестини, але теж не погоджуються на запропонований опісля Америкою протекторат О.О.Д. Єрусалимський Великий Муфті сьогодні в імені Арабської Ліги заявив, що араби „ніколи" не погодяться теж на протекторат, бо він означав би такий сам мандат, як його була створила в Палестині небіжка Ліга Націй.

ВІДКРИТО НОВІ ЗЛОЖЖА УРАНУ У ФРАНЦІЇ.

Париж, 25 березня. — В гористих околицях центральної Франції відкрито нові поклади урану, що їх ще дальше просліджується. Уран, як відомо, використовується для визволення атомової енергії та для продукції атомової бомби.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA" P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЧОМУ РЯТУВАТИ ТІЛЬКИ ЗАХІДНУ ЕВРОПУ?

Рятуймо Европу! Такими кличами переповнені американські газети, таке чуємо кожного дня по радіо, такий голос виходить з Білого Дому, про таке дебатується у вашингтонському конгресі. Усі протестують проти большевицького терору, совєтської агресії та неволі, усюди домагаються ратувати цивілізацію та демократію в Европі.

Усе це добре, а було б ще краще, як би не було і тут „але". Як знаємо, ця акція відноситься до західної Европи, якій зачали загрожувати совєтська агресія і комуністичні перевороти. Отже вона не ратує тих, які вже від десятків років мучаться у совєтській неволі, ні навіть таких західних країн як Чехословаччина, яка щойно тепер зазнає большевицького терору.

Рятуймо „колиску" европейської цивілізації, себто західну Европу, це добре й велике діло. Ліпше, щоб вратувалась хоч частина вільної Европи, ніж, щоб вона ціла пропала. Отже ратувати її треба навіть не зважаючи на поважні сумніви, чи цей ратунок не приходить уже запізно. Що такі сумніви є, пізнати хоч би по тім, що розповідає по своїм повороті з Европи відома журналістка Ен О'Гер МекКормик. Вона каже, що люди в Европі не набрали переконання, що ратунок, уплянований Злученими Державами вдасться і західну Европу виратує. Через те всюди в Европі надіються війни. Таке заявила МекКормик, промовляючи до зібрання учителів в Ню Йорку. Навіть вона сама, яка не хоче вірити в можливість війни, твердить, що найближчі місяці, а може й тижні, будуть рішальними щодо цього.

Нову війну, як її розуміє Ен МекКормик, може спричинити тільки Москва і то в подібний спосіб, як викликала націстівська Німеччина другу світову війну. Коли ж іде про маси заляканих большевизмом людей в Европі, то ці нещасні люди глядять у розпуці на війну як одиноку надію на ратунок з неволі. З цього виходить, що вони вважають цей ратунок Европи, за який ми беремось, невистачальним. Що більше, тепер так багато говориться про ратування західної Европи, що поневолені народи східньої Европи можуть набрати переконання, що Америка погодилась з тим, що вони мають далі оставати в московськім ярмі. Значить, що хіба одна війна давала б їм самим ще якусь нагоду пробувати визволитись.

Цей стан довів, як оповідає Ен МекКормик, навіть людей у західній Европі до розпуки, безнадійности й зневіри в те, що вони можуть надалі остати вільними. Такі є наслідки американської закордонної політики в минулому, яка так довго уступала Совєтам. Нині це змінилось, а навіть видно „тверду руку" Америки. Проте й нині американська закордонна політика не є така далекозора, щоб ясно й постійно голосити кінець всім тираніям і теророві у всіх країнах Европи та світу. Як щодо цього не буде скоро зміни, то це відімститься гірко на самій нашій країні. Америці треба нині піддержувати в поневолених у світі хоч віру в те, що не буде згоди між тиранією і демократією, між свободою і неволею, та що ратуватимемо в міру наших сил усіх, що є під кремлівським терором.

Культурна співпраця з південною Америкою

Українська Панамериканська Конференція з кінця листопада 1947 р. прийшла в таку пору, коли ціла Північна Америка і країни Південної Америки зрозуміли, що їхні інтереси вимагають взаємного зближення. Та коли політичне зближення держав є закроєне на необмежені розміри, то українське порозуміння має наразі доволі обмежені цілі. Одначе це не значить, щоб його не можна було поширити на ділянки, не передбачені тими, які започаткували конференцію. Під цим оглядом Українська Панамериканська Конференція могла б знайти цікавий матеріял у ділянці культурної кооперації, яку тепер переводить департамент стейту Злучених Держав з країнами Південної Америки й навпаки.

Коли йде про „культурну співпрацю", то департамент стейту бере це в широкім розумінні й зараховує до цього мистецтво, літературу, також, наприклад, і природні науки. Впарі з цим іде виміна студентів і науковців. Коли країни Південної Америки звертаються за фінансовою й військовою допомогою до Злучених Держав, то вони часто мають на думці фінанси, які забезпечували б їм їхні культурні надбання. Навіть і дипломатію підтягається до деякої міри під розуміння культурних взаємин, бо от, в таких країнах, де не було совєтських репрезентантів, різні совєтські післанці та місії кидали заклик, що вони хочуть лише культурного зближення, а за ним пішло, звичайно, політичне визнання.

Північна Америка має свої методи переводження культурних взаємин, обчислених на далеку мету. Це діється — як згадано — при допомові виміни студентів і наукових сил. Департамент стейту заздалегідь має на увазі підшукання фондів на наукові стипендії, з допомогою яких дбайливо підібрані американці виїздять на науку закордон. З другого боку Злучені Держави заохочують країни Південної Америки робити те саме й тому розмірно багато студентів з Південної Америки приїздять на студії до Стейтів.

Практичне життя виявляє, що хто приїхав до Америки, той в початках мало бачить тут такого, щоб його дуже притягало. Щойно після довшого побуту, як чужинець засмакує американської свободи, зачинає розуміти, що американізм це в першу чергу — свобода. З цього буває, що чужинний студент, повернувши на рідну землю, усе з вдячністю згадує Стейти і хоче в своїй країні з американського життя защіпити те, чого там ще нема. Тому тільки в рідких випадках студент з країни Латинської Америки вертається домів без особлившого заінтересування Злученими Державами, бо в переважаючій частині він ними одушевлений. Такий студент стає безплатним американським амбасадором доброї волі і приєднує своїх земляків для великої ідеї демократизму Злучених Держав.

Коли йде про студентів зо Стейтів, висиланих до Південної Америки, то тут помітна та сама переміна. Тому, що краї латинської культури мають високо розвинене відчуття товариської оглади, а з цим і товариського життя, наші студенти радо засвоюють собі елементи латинської культури і з ними повертаються в рідний край.

Пересічне поняття північного американця про краї південної Америки таке, що там вічні революційні перевороти; що там життя непевне; що там сама нужда і т. п. Та коли хто побуде там довше, то зрозуміє, що перевороти це випадки, які трапляються лише в деяких менших державах і тому їх не можна узагальнювати. А коли бувають там деякі дивогляди, то не менші дивогляди можна стрінути і в Північній Америці і не вважати їх за щось нечуване в світі.

Коли ж брати до уваги культурні цінности, то міста Південної Америки мають величаві будівлі, основані ще матірною Еспанією, які тепер наслідують модерні мистці і які можуть бути навіть взірцем і для Північної Америки.

Коли йде про виміну наукових осягів, то така подія, як стримання ротно-ратичної недуги стейтськими вченими в Мексику вказала, що така наукова допомога має великі економічні можливості, хоч вона не була дана для піднигнення господарства Мексика. Подібну наукову допомогу дали Стейти республіці Перу для розвитку риболовства, а стейтські знавці лісової культури дали вказівки державі Чіле, як господарити у непроглядних лісах в тій країні.

З Стейтів поїхали до Бразилії знавці бібліотечного діла з Конгресової Бібліотеки для реорганізації тамошніх бібліотек, а рільничі установи в Колюмбії дістали американських специялістів в земельному господарстві.

Які користі з такої культурної виміни вийдуть для Злучених Держав та країн Південної Америки, ще тепер точно не можна сказати. Докищо звісне, що напр. ратична зараза в Мексику була б поширилися на великі розміри в Стейтах, коли б звідси не були пішли туди ліки і спеціялісти для знищення цеї пошести. Що провідні люди у країнах всіх Америк поважно думають про дальшу виміну культурних цінностей, пізнати хоч би з цього, що в південно-американських містах повстають осередки звані Американські Центри („Сентрос"), які мають за завдання вияснювати місцевому населенні демократичний устрій Північної Америки, або, як то кажуть, хочуть „продати" Північну Америку своєму населенні. Там звичайно є бібліотеки, які дають спромогу мешканцям довідатися про любу їм сторінку життя в Стейтах, є там теж інформатори зі знанням еспанської й англійської мов, готові послужити вясненням кожному, хто їх потребує. Сентрос займаються теж закладанням курсів англійської мови в своїй республіці. Коли йде про знання еспанської мови в Північній Америці то її тут учать в прилюдних високих школах (гайскул і каледжах) більше ніж якої іншої чужинної мови.

З відбуттям Міжамериканської Конференції в Ріо де Жанейро в минулому році культурне зближення між усіми Америками мусить іти швидким темпом, бо тут заторкнена теж ідея оборони культурних цінностей всієї Америки й тому в цій справі заінтересовані всі чинники. Друга конференція, заповіджена на 30. березня в Боготі, принесе знову щось нового.

До цього можемо ще додати, що громадяни Америк українського роду мають ще свої окремі культурні надбання і про збереження їх треба їм дбати теж спільними силами, обмінюючись думками, видавництвами, чи навіть студіюючою молоддю. Зокрема звязує їх справа допомоги визвольним змаганням народу.

Микола Чубатий.

Важка кріза соціялістичної демократії

Наступ комунізму під проводом московського Політбюра на західну демократію приніс важку крізу серед соціяльної демократії. Причина лежить в цім, що і комунізм і соціяльна демократія вийшла з тої самої доктрини Маркса, а різниця лежить тільки в тактиці реалізування перебудови світу в напрямі соціялізму. З приходу до влади большевиків в Росії серед всіх соціялістів світу повстало велике замішання. Почалося на цілім фронті соціялістичного світу різничкування — хто за комунізмом а хто проти нього.

Перехід соціяльної демократії до комунізму був легкий, бо доктрина соціялізму лишалася та сама, а перебігчик від одного табору до другого мав за собою те оправдання, що він своїх поглядів не міняє. Ця хиткість серед соціялістів різних відтінків мала особливо фатальні наслідки для неросійських народів бувшої Росії, де перехід від табору соціяльної демократії до табору комунізму означав рівночасно перехід від табору своєї нації до табору російського окупанта.

Історія 30-літнього комуністично-російського панування над Україною дала нам десятки прикладів тої хиткости соціялістів демократів, які вагаючися поміж комунізмом та соціялізмом теж хиталися і поміж самостійним Києвом та сфедерованим, підпорядкованим чи таки вповні опанованим Москвою. Тому не диво, що в Україні поміж двома світовими війнами соціялізм пережив дуже глибоку крізу та тратив грунт серед громадянства поза совєтським володінням. Ослаблення соціяльної демократії під совєтським володінням приспішували самі большевики, які соціялістів демократів переслідували та ліквідували більше безпощадно ніж прихильників реакційних світоглядів. Це тому, що большевики вважали соціялістів демократів за небезпечних конкурентів в ділянці соціялізму.

В результаті на терені совєтської влади та на території народів, що д і с т а л и с ь під владу Совєтів, як Україна, чи Білорусь, соціялізм, що ще перед 1914 роком опанував широкі кола громадянства, стратив мало не ввесь свій вплив.

В центральній та західній Европі запанування большевиків, себто лівого крила соціялістів в Росії, довів до розколу соціялістичного табору. З давніше одноцілої соціяльної демократії всюди повстали партії комуністів та соціяльних демократів, що стали себе завзято поборювати, розколюючи теж давніше одноцілі професійні робітничі організації, опановані соціялістами, на два табори. Навіть видавалося, що соціялізм стане в Европі поза Совєтами найсильнішою стіною проти поширювання комунізму.

Одначе події по Другій Світовій Війні показали, що так не є. Спільність у соціялістів марксистичної диктрини з комуністами стала слабістю соціяльної демократії, що в часах важкої проби відкривала брами тисячам опортуністів покидати ряди соціяльної демократії, щоб скріпляти панування комуністів. Соціялісти демократи не стали запорукою проти комунізму, ані оборонцем інтересів власних націй проти московської агресії, що наступала на середну Европу під плащиком російського комунізму.

Прикладом того є соціялістичні партії Польщі, Чехії та других держав сателітів. Соціялісти Польщі мали за собою колись славну історію не тільки боротьби за права сірої людини, але також за визволення Польщі зпід чужинецького панування. Зі соціялістів з малими виїмками вийшов табор Пілсудского, партія стопроцентова польсько-самостійницька. Прийшла московсько-комуністична навала і той патріотичний і державницький польський соціялізм заломився на цілій лінії. Польські соціяльні демократи, виправдуючи себе перед своїм сумлінням спільністю соціялістичної доктрини з польськими комуністами, знаряддям Москви, своєю співпрацею з ними сильно облегчили жмінці польських комуністів, авангарді московського панування, опанувати Польщу. Опортунізм соціялістів демократів Польщі довів зрештою й до їх власної ліквідації, про що донесла преса останніх днів. Польські соціялісти з їх лідером премієром Церанкевичом найшли своє остаточне пристановище в рядах польської комуністичної партії та в рядах польських квіслінгів.

Зовсім аналогічний процес відбувся з чеською соціяльною демократією, яка мала серед чеського робітництва великі впливи, а відносно внутрішної політики в Чехословаччині займала все становище ліберальне. Згадати б тільки, що чеські соціялісти найбільше справедливо ставилися до справи Карпатської України та були найменше запаморочені чадом чеського русофільського панслявізму. Та при зустрічі з твердою дійсністю, в хвилині наступу большевиків на демократичний характер Чехословаччини, на свободу громадян та повну державну незалежність республики з боку комуністів, експонентів Москви, теж і тут соціялісти демократи не дописали. Вони перші зломили солідарний протикомуністичний фронт та помогли чеським комуністам опанувати країну Масарика. Тут знов спільність марксистичної доктрини з одного боку та затрата давної боєвої динаміки соціяльної демократії Европи відкрили браму крайному опортунізмові чеських соціялістів демократів, що невідклично мусить закінчитися зліквідуванням їх як партії й як бувшого оборонця свободи власної батьківщини.

(Докінчення на стор. 4-тій).

ВАЛЕРІЯН ПІДМОГИЛЬНИЙ

СОБАКА

Оповідання

3)

Працювали лише ноги, все інше напів дрімало, приспане повністю шлунку. Подих робився глибоким і повільним, як у людини, що вже спить.

Помалу все тіло ставало важким імлявим, а пішохід починав зливатись з деревами й кіньми. Тимергей скупчував волю і блимав очима. Тоді дерева й коні раптом відскакували від пішоходу, але зразу ж починали знову облудливо зближуватись.

Коли груди йому наливалися чавуном, мозок тупів і чулість зникла, Тимергей валився до кімнати, падав на ліжко й засипав одразу.

• • •

На другий день ранком після порції сумування Тимергей вийшов робити свою звичайну гулянку містом. Сум сьогодні був глибший, ніж раніше, бо з їдальні лишилось тільки п'ять день пообідати, а там...

— Подивимось тоді, побачимо, що буде, — шепотів він.

Якби міг він висловити свою безсилу, стислу ненависть до міста, людей і вулиць, — місто зникло б і вулиці вкрилися б пилом.

Але Тимергей мовчав, хоч хотілось підійти до ближчого будинку, повалити, розтрощити, і на купах шмаття святкувати свою перемогу диким танцем.

• • •

На розі він перестрінув собаку рудої масти, що стояв та задумливо нюхав повітря, витягнувши голову вперед.

Тимергей хотів уже тюкнути на нього або штовхнути ногою, але спинився, осяяний веселковою думкою, що одразу вибила ненависть і злість йому з серця. В голові скупчились і заштовхались блискучі надії.

Від надій Тимергей сп'янів — йому зробилось тепло, перед очима попливли вулиці, а тіло здавалося легким й рухливим, мов зроблене було з повітря.

Тимергей посміхався радісно й чисто, як ставок у садку. Він ласкаво лаяв себе, що не намислив раніше зауважити вродливих собак.

Закоханим поглядом оглядав він рудого сетера. Той теж дивився на Тимергея й очікував, не знаючи чи сердитись, чи підійти й познайомитись.

Але треба було щось почати. Тимергей зиркнув навкруги. Нікого ніби не було. Тоді він впевнено підійшов до собаки, сміливо полоскотав його за вухом та ніжто промовив:

— Цюцю, цюцюнько...

Собака пішов на ласку, повіяв хвостом і довірливо притис голову до Тимергеєвої ноги: той же взяв його за нашийника і швиденько поволік за собою.

Сетер почав був огинатись, а потім сам рвався вперед так, що Тимергей ледве поспішав за ним.

Так щасливо дісталися вони до хати.

Плян роботи цілком склався в голові Тимергея ще в ту мить, коли він забачив собаку. Так, одразу склався плян, немов хто несподівано втиснув його в мозок.

Цей плян диктував: треба зразу ж заставити кожушка в ломбард, щоб на ті гроші прогодувати собаку.

— Що ж, ще тільки вересень — кожушок не так то й потрібний, а головне — це ж не більш, як два-три дні...

Через два-три дні Тимергей прочитає в газеті об'яву:

„Забіг рудий сетер. Хто приведе, тому добра нагорода"...

Ха, ха! Це принаймні геніяльно! І це тільки він, Тимергей, міг намислити. Ні, справді, в ньому є великі здібности...

❖

По дорозі до ломбарду Тимергей перестрінув Кнайбенка. Той, як і завсіди, ішов з посмішкою на обличчі, широкою й привітною, як брама заїзду. Хто хоч — прохаємо! Не дорого!

Вчора, або позавчора Тимергей з огидою подивився б на цю посмішку й рожеві щоки її власника, а сьогодні й сам посміхнувся.

— Ага! — гукнув Кнайбенко з своєї незмінної звички, — ось і він! Здоров був, Гервасію! А там професор турбується. Де це, питає, наш Аристотель? Не віриш?

— Скажеш, що через два-три дні завітаю.

— А дисертацію про Канта коли принесеш? Усі сподіваються, що ти Америку знайдеш.

Тимергей засміявся. Кнайбенко звичайну семестрову працю назвав дисертацією.

— Та так днів за два-три засяду її писати.

— Що воно за загадкові два-три дні, коли ти все почнеш робити? — крикнув Кнайбенко, і пані, що проходила поуз них, метнулась у бік. — Питаю, що за загадка? Та дарма. Я не цікавий. Краще ось що: ходім до мене поснідаєм. Є... Знаєш що є? Сало!

Тимергей здивовано помітив, що йому не хочеться їсти. Що за штука!

Проте, можна було б піти попоїсти й доречі розпитати про університет. Але собака чекав. Той напевно був голодний. Гервасій рішуче одмовився. Він, бач, нагальну справу має.

Він уже одійшов був кілька кроків, як Кнайбенко крикнув на всю вулицю:

— Гервасію! Стривай!

Наблизившись, К н а й бенко стримано й чітко промовив:

— Вчора до мене завітала якась тварина, що, з опису моєї господині, скидається на тебе. Вищезгадана тварина поперекидала мені в кімнаті все дощенту. Невідомо нащо. Ти ж знаєш, як я цiную чистоту й охайність? Знаєш?

Кнайбенко нахилився до Тимергеєвого вуха й крикнув:

— Розчавлю! Знищу!

Після цього обличчя його безслідно потопло у величезній посмішці. Тільки з боків посмішки стирчали вуха.

Тимергей сміявся всім тілом. Кілька разів стиснув руку Кнайбенкові й сказав, що пожартував.

❖

Була друга година дня, коли Тимергей без кожушка вийшов з ломбарду. Так непомітно летів день, а їсти все таки не хотілось.

Тимергей купив газету. Отчого ніколи не робив! Навіть дивно було купувати цей великий аркуш паперу, — і не книжка, а написано щось.

(Докінчення на стор. 4-тій)

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВ. СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗУ

ЗА МІСЯЦЬ ЛЮТИЙ 1948 РОКУ.

ЗЛУКА ВІДДІЛІВ:

Відділ 412 в Ґлен Лайон, Па., злучився з відділом 154, створивши один відділ „У. Н. Союзу ч. 154, в Ґлен Лайон, Па.

НОВІ ЧЛЕНИ:

В. 25. Майлс Джойс С.
В. 29. Гривняк Росел.
В. 38. Кахниг Петро.
В. 57. Білінська Павлина.
В. 59. Лотоцький Генрій, Стець Дмитро.
В. 63. Пелц Павло, Магдій Дженій.
В. 67. Брочинський Григорій.
В. 75. Пошивак Володимир.
В. 94. Кричковський Іван.
В. 96. Соболь Мелания.
В. 106. Терлецький Микола.
В. 112. Шевчик Олена.
В. 130. Стешин Стефанія, Лучанко Петро, Стешин Нестор, Лучанко Любомир, Стешин Омелян.
В. 132. Смолинський Михайло В., Пекут Казимир Ф., Тамборіні Зофія, Тамборіні Дантін.
В. 133. Дибуляк Роман, Мотуз Іван Д.
В. 143. Ковалик Марія, Ковалик Іван.
В. 147. Качмарик Іван, Баранчик Михайло, Баранчик Наталія.
В. 151. Ґерчак Розалія.
В. 158. Козер Олена, Житинський Клементина, Житинський Андрій.
В. 160. Бустій Родій, Зембруський Едмунд Ф., Бустій Ольга, Ванців Іван, Сташко Катерина, Сташко Іван.
В. 163. Мікус Ольга, Мікус Федор.
В. 170. Павлик Дорота Е., Фурка Катерина.
В. 178. Беднарчик Афтан.
В. 179. Павлеч Вілям.
В. 185. Кіцера Елизавета.
В. 189. Бончак Марія.
В. 200. Анджелик Еленора, Анджелик Дорота, Анджелик Матвій, Анджелик Вергенія, Анджелик Флоренса.
В. 204. Брунець Михайло.
В. 219. Підлуцький Михайло, Боднар Вілям.
В. 220. Козар Іван, Ковалик Сілва.
В. 223. Проць Маделина, Мазур Йосиф.
В. 224. Ірха Стефан, Черхавська Марія, Кріль Михайло, Кріль Олена, Ярош Стефан.
В. 244. Прасковня Шірлій М.
В. 251. Генел Катерина, Генел Аделберт Г.
В. 269. Низник Василь.
В. 271. Зубрицька Марія.
В. 276. Карда Володимир В.
В. 281. Хмельницька Катерина.
В. 287. ДіСалво Маргарета.
В. 288. Меньо Володимир.
В. 292. Манко Юрій Л., Гладій Олена, Манко Володимир Г., Честух Ольга Н., Честух Геновефа.
В. 296. Сарняк Едвард, Афтанас Станислав, Різник Олекса мол., Сарняк Анна, Бароній Олена, Сарняк Іван Б.
В. 304. Вирнеївський Евген.
В. 316. Бреславський Василь.
В. 318. Дварник Володимир.
В. 325. Братковська Павлина, Бачинський Михайло, Бачинська Ольга, Братковський Адам, Леськів Іван, Бачинський Маркіян.
В. 341. Голинський Богдан.
В. 347. Мудрик Іван.
В. 353. Урбаський Іван.
В. 361. Боґін Франка, Цвях Теодор, Гевка Ірина, Овчар Микола, Міщишин Михайло, Ясній Андрій.
В. 367. Гринів Ванда, Мельник Ґертруда Анна, Мельник Стефан А., Булавинець Іван, Пукіш Катерина.
В. 369. Савка Антін, Бакун Катерина, Турко Ілько, Данкович Лучко.
В. 371. Чабай Петро, Стови Йосиф, Роговський Віктор, Роговська Маргарета.
В. 390. Креницький Андрій.
В. 393. Гайвел Михайло, Баранкевич Марія.
В. 399. Кобела Ольга.
В. 400. Воловецька Геновефа П.
В. 415. Гричкевич Меланія.
В. 421. Михнів Стефан.
В. 426. Сидор Іван.
В. 428. Джинецький Казимир, Кітт Анастазія, Кордупел Марія.
В. 432. Король Мирон, Гаврон Володимир, Кобилянський Зенон, Ковальчук Василь, Кіпаренко Дмитро, Амброзяк Василь, Фіра Павло, Тиський Онуфрій, Гайовський Стефан, Сліпецький Михайло, Копач Михайло, Буньо Теодор, Дибач Юрко, Павлишин Михайло, Барда Іван, Барда Мирон, Питан Василь, Чернецький Олекса, Косар Іван, Бакун Іван, Кулик Іван, Сорока Дмитро, Полинський Іван, Овсяник Стефан, Чавро Омелян, Варик Олекса, Власюк Мирон, Баранський Павло, Квятко Семен, Мисевич Василь, Копот Володимир, Ложинський Віктор, Заровський Роман, Солонович Тимофій, Шепідзин Микола, Гаврилюк Антоній, Лудканич Дмитро, Турчиневич Теофіль, Заяць Теофіль, Данило Василь, Васильчак Іван, Перепадченко Іван, Гарасим Федор, Демкович Микола.
В. 445. Будзян Митро, Стадник Анна, Будзян Олена.
В. 446. Кущ Фред, Гриб Михайло, Поплавеч Василь, Біхарський Теодор, Туж Стефан.
В. 464. Коваленко Микола, Островська Катерина.
В. 470. Леник Слава.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 1. Рапавий Йосиф, Рапава Анастазія, Кузмич Іван, Кузмич Марія.
В. 7. Питрунцьо Андрій,* Салик Петро мол.*
В. 33. Маліцька Ольга.
В. 59. Сербій Ненсій.
В. 78. Косинський Михайло, Керелейза Іван.
В. 127. Гуцул Роман.*
В. 130. Бунза Анна, Цибульська Ксеня С.
В. 135. Клим Верона, Заворська Марія.
В. 218. Гелвак Катерина А.
В. 230. Ткачик Дмитро.
В. 235. Овад Антонина.
В. 248. Врублевський Гілярій о. 2.
В. 254. Таращук Теодор.*
В. 334. Гаргай Григорій.
В. 335. Бубен Іван.*
В. 343. Паньків Анна.
В. 405. Дворницький Йосиф.*
В. 414. Вілман Омелян Л.*
В. 425. Ревуцький Іван Т.
В. 441. Яківчук Петро.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 53. Козак Джерій.
В. 102. Бобечко Павлина Е.
В. 108. Якимів Юлія.
В. 127. Мусель Анна.
В. 154. Скординський Андрій,* Москва Омелян,* Турок Іван, Сметана Теодозія, Прислопський Михайло, Гованець Анеля, Кеблеш Анна, Менщинська Антонія, Фудзяк Михайло, Ткач Омелян,* Пелава Анна, Ткач Марія, Ткач Михайло.
9. 155. Федюк Катерина, Федюк Йосиф.
В. 163. Шурґот Йосиф, Шурґот Катерина.
В. 233. Страйкер Катерина.
В. 324. Чайковський Йосиф.*
В. 352. Кахновець Михайлина, Кахновець Тетяна.
В. 361. Кіцара Іван, Труш Йосиф, Вішук Анна.
В. 442. Могилська Ксеня.
В. 464. Ткач Василь.*
В. 469. Гутенко Катерина.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ІНШИХ КЛЯС:

В. 20. Лінлій Елизавета.
В. 87. Стец Іван.*
В. 94. Брави Марта.
В. 161. Ґрес Софія Л.
В. 287. Цектич Григорій.
В. 303. Міцел Олена.
В. 352. О'Конська Марія, Флемінїй Софія.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ ЗІ СТАРОГО ДО НОВОГО РОДУ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

В. 90. — 1 член.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 8. Дропавер Анна.
В. 23. Горват Андрій Т.*
В. 38. Фалат Олена, Дунчак Олена.
В. 40. Теч Теодора, Маєрська Анна, Макаровський Андрій.
В. 59. Сербин Станислав, Венгринович Володимир, Венгринович Зофія, Венгринович Володимир.*
В. 63. Заблоцький Пилип.*
В. 74. Маланяк Ольга.
В. 78. Мацієвський Станислав, Зятек Іван, Супранович Матеуш, Вороняк Антін, Клепчук Михайло, Вагрушко Тома,* Вавришко Ванда.
В. 82. Лисик Марія, Лисик Михайло, Земба Іван,* Лисик Володимир,* Лесик Олекса.*
В. 90. Ревацький Василь.*
В. 94. Бутейтер Семен, Марфечук Володимир мол.* Кол Станислав,* Холевка Марія, Старик Стефан,* Городиська Стела.
В. 95. Борута Юрій.
В. 109. Андроська Марія.
В. 127. Вадій Олена, Коломон Іван,* Коверко Марія, Бакерт Анна.
В. 159. Дякун Федор, Петрик Стефан, Петрик Михайло.*
В. 179. Кокорудз Михайло.
В. 193. Тама Катерина Л.
В. 200. Ячишин Юлія.
В. 219. Гудзяк Андрій,* Гудзяк Франко, Гудзяк Дорота.
В. 273. Чайковський Павло.*
В. 274. Цицик Ольга, Ларко Олена, Бобирська Анна.
В. 287. Мудрик Дженій.
В. 292. Боровський Володимир, Боровська Олександра.
В. 298. Мак Анна.
В. 301. Ересман Марія.
В. 325. Терпак Михайло.
В. 342. Куцаба Петро.*
В. 349. Кроль Йосиф, Єник Юрій, Кроль Франко.*
В. 365. Стапин Максим,* Цар Йосиф,* Цар Юлія.
В. 367. Антонів Марія, Конський Олекса.*
В. 390. Перчук Вілям.*
В. 404. Шляхтич Теодор.*
В. 407. Матійчак Микола.*
В. 414. Кріль Володимир.*
В. 429. Гоцго Анна, Гоцго Олена, Гоцго Петро.*
В. 441. Романчукевич Роман.*
В. 445. Барановський Теодор,* о. Мусій Микола М.
В. 464. Костк Іван.*
В. 468. Ґловацький Йосиф.*
В. 473. Нарепеча Роман.*

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 25. Шурґот Катерина, Шурґот Йосиф.
В. 50. Страйкер Катерина.
В. 10 9. Мусель Анна.
В. 202. Дашевський Анна.
В. 204. Віщук Анна.
В. 237. Кахновець Михалина, Кахновець Тетяна.
В. 288. Могилська Ксеня.
В. 291. Бобечко Павлина.
В. 292. Пшеничний Амброзій.
В. 296. Чайковський Йосиф.*
В. 364. Якімов Юлія.
В. 391. Кіцара Іван.
В. 412. Москва Омелян,* Скординський Андрій,* Турок Іван, Сметана Теодозія, Прислопський Михайло, Гованець Анеля, Кеблеш Анна, Менщинська Антонина, Ткач Омелян,* Фудзяк Михайло, Ткач Михайло, Пелава Анна, Ткач Марія.
В. 435. Профета Марія, Профета Володимир.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ ДО НОВОГО РОДУ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

М В. 90. — 1 член.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ ДО ІНШИХ КЛЯС:

В. 20. Годяк Елизавета.
В. 87. Стец Іван.*
В. 94. Швалер Марта.
В. 161. Ґрис Софія.
В. 287. Циктич Григорій.*
В. 303. Корей Олена І.
В. 352. Оконська Софія, Оконська Марія.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ НА БЕЗПЛАТНЕ ПРОДОВЖЕННЯ:

В. 288. Мадрига Ольга.
В. 414. Коржик Мілька.

ЧЛЕНИ ВІДІШОВШІ НА ВИПЛАЧЕНЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ.

В. 130. Мазурек Василь.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ВИПЛАЧЕНИМ ОБЕЗПЕЧЕННЯМ.

В. 37. Погранична Анна.
В. 102. Бігановський Василь.*
В. 160. Грабар Анна.
В. 239. Соха Андрій.
В. 292. Войтович Юлія.
В. 347. Тимчій Марія.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ЗВОРОТОМ В ГОТІВЦІ:

В. 7. Мікрук Франко,* Мікрук Ева.
В. 64. Атаманець Петро.*
В. 87. Ґрісволд Юлія.
В. 106. Дзюган Ольга.
В. 138. Герчук Софія.
В. 146. Гайдамаха Іван.*
В. 155. Масник Володимир.*
В. 173. Мальговська Іванна.
В. 274. Леченський Розалія.
В. 277. Самолів Анна.
В. 288. Могилська Славка.
В. 296. Мізюк Іван.*
В. 301. Кошинський Росел.*
В. 371. Чоп Йосифа, Денз Олена.
В. 385. Кучинська Елсій.
В. 413. Ландяк Олена.

ЧЛЕНИ ПОМЕРЛИ:

В. 1. Льорчак Матрона.
В. 9. Янковський Йосиф.
В. 38. Бігуняк Іван.
В. 45. Янік Михайло.
В. 78. Вавришко Антін.
В. 81. Лувунець Димко.
В. 102. Сенчина Йосиф, Дорош Дмитро.
В. 104. Масковіта Іван.
В. 147. Процак Іван.
В. 198. Покітинська Меланія.
В. 204. Шкляр Михайло.
В. 217. Лисий Іван, Костів Іван.
В. 242. Мазур Григорій.
В. 251. Пацула Михайло.
В. 284. Щурек Петро.
В. 293. Музика Стефан.
В. 305. Магогич Василь М. Д.
В. 309. Кінаш Ева.
В. 316. Петрів Андрій, Антошків Михайло.
В. 325. Курило Павлина.
В. 339. Змутин Агафія.
В. 350. Чмир Йосиф.
В. 361. Вічанський Пилип.
В. 469. Войтович Іван.

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З початком лютого 1948 р. було в У. Н. Союзі повнолітних членів	35,873
В місяці лютім 1948 р. приняно нових	182
В місяці лютім 1948 р. приняно наново	29
В місяці лютім 1948 р. приняно з переступними листами	32
В місяці лютім 1948 р. приняно з інших кляс	8
В місяці лютім 1948 р. приняно зі старого роду обезпеч.	1
Разом	36,125
В місяці лютім 1948 р. суспендовано	82
В місяці лютім 1948 р. відійшли з переступними листами	30
В місяці лютім 1948 р. відійшли до інших кляс обезпеч	8
В місяці лютім 1948 р. відійшли до нового роду обезпеч.	1
В місяці лютім 1948 р. відійшли зо зворотом у готівці	18
В місяці лютім 1948 р. відійшли на безплатне продовж.	2
В місяці лютім 1948 р. відійшли з виплаченим обезпеч.	6
В місяці лютім 1948 р. відійшли на виплачене обезпеч.	1
В місяці лютім 1948 померли	27
Разом	175
З кінцем місяця лютого 1948 р. в У. Н. Союзі було дорослих членів	35,950

ЗІСТАВЛЕННЯ ЗГІДНО З КЛЯСАМИ І СУМАМИ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

СТАРИЙ РІД:

В клясі А.	на $ 250	5
В клясі А.А.	на $ 500	81
В клясі В.	на $ 750	11
В клясі С.	на $1000	168
В клясі В.В.	на $1500	5
В клясі С.С.	на $2000	1

НОВІ РОДИ:

Обезпечення платне по смерти з вкладками до 70 року життя

В клясі О- 500	на $ 500	455
В клясі О-1000	на $1000	304
В клясі О-1500	на $1500	4
В клясі О-2000	на $2000	2

Обезпечення платне по смерти з вкладками протягом 20 літ.

В клясі Р- 500	на $ 500	5,086
В клясі Р-1000	на $1000	3,743
В клясі Р-1500	на $1500	50
В клясі Р-2000	на $2000	51
В клясі Р-2500	на $2500	7
В клясі Р-3000	на $3000	6

Обезпечення платне за життя з вкладками протягом 20 літ. (Ендавмент).

В клясі Е- 500	на $ 500	3,667
В клясі Е-1000	на $1000	1,756
В клясі Е-1500	на $1500	47
В клясі Е-2000	на $2000	38
В клясі Е-2500	на $2500	5
В клясі Е-3000	на $3000	8

Нове обезпечення на ціле життя для нових членів

В клясі W- 250	на $ 250	2
В клясі W- 500	на $ 500	4,563
В клясі W- 750	на $ 750	1
В клясі W-1000	на $1000	3,705
В клясі W-1500	на $1500	42
В клясі W-2000	на $2000	20
В клясі W-2500	на $2500	3
В клясі W-3000	на $3000	2
В клясі W-різні суми		73

Нове обезпечення на ціле життя для давних членів.

В клясі Т- 100	на $ 100	3
В клясі Т- 250	на $ 250	163
В клясі Т- 500	на $ 500	3,489
В клясі Т- 750	на $ 750	508
В клясі Т-1000	на $1000	7,646
В клясі Т-1500	на $1500	179
В клясі Т-2000	на $2000	51
Разом		35,950

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

НОВОВПИСАНІ ДІТИ:

В. 2. Ладика Ольга, Ладика Катерина.
В. 8. Дудар Ірина, Дудар Ольга.
В. 14. Городинський Ярослав, Городинський Володимир.
В. 25. Безушко Всеволод Ю., Безушко Марія О.
В. 33. Гусейко Роберт М.
В. 38. Пациляк Морійна А. Пациляк Лоіс М., Гузаляк Іван.
В. 39. Кузьма Дэвінка, Кузьма Марта.
В. 44. Лещишин Брус А., Кацапір Ольга, Мацьо Юстина А., Еванс Стефанія А., Кацапір Ірина.
В. 45. Гринчишин Вілям І.
В. 50. Долик Джійна А.
В. 57. Дзямба Василь, Орлик Іван, Орлик Григорій, Маченас Чарлс.
В. 59. Зьорка Катлина Р.
В. 62. Розенбавм Алберт.
В. 63. Чечоряк Сандій.
В. 83. Бодій Волтер В.
В. 84. Ванат Юрій мол.
В. 96. Гмитер Іван мол., Шебоський Михайло мол., Соболь Розмарія.
В. 109. Шепеляк Андрій К.
В. 132. Якомас Дженис К., Якомас Джеймс Р., Якомас Іван Г., Якомас Джакилина М., Валікура Кароля І., Пекут Роберт, Пекут Казимира М.
В. 147. Мореч Коній, Трухан Володимир, Коколус Михайло мол.
В. 149. Дойл Деннис.
В. 151. Яремчук Дайана, Маркович Стефан Д., Тоґналій Яр, Подик Іван мол., Маркович Дона М.
В. 155. Черепаня Роналд С., Черепаня Джеймс Ч.
В. 158. Соренс Кароля Л.
В. 160. Бустій Станлій М., Вебер Ліліян, Бустій Рода Л., Вибер Джеймс В.
В. 163. Мікус Анна.
В. 164. Самсел Джекелина Х., Самсел Шериль А., Крупяк Роберт.
В. 167. Білан Боний Дж.
В. 170. Хмильовська Марія А.
В. 171. Фрич Джерард А.
В. 178. Шуфлят Ірина, Павлеч Михайло В.
В. 204. Черватюк Міцел мол. 2, Томків Михайло Ю., Томків Стефанія А.
В. 220. Ковалик Росанна Е.
В. 223. Газій Іван П.
В. 224. Ірха Іванна М., Ірха Йосиф Б.
В. 225. Комар Микола.
В. 232. Чиприч Марія А.
В. 234. Мистковська Карен Л.
В. 242. Круль Луанна Ф.
В. 244. Праскевич Юрій.
В. 247. Маєр Шірон Л., Ватс Джениса А.
В. 253. Ламбертон Говп.
В. 367. Пакард Двайт А., Пакард Марлборо Б.
В. 268. Ганак Деннис.
В. 287. ДіСалво Марія С., ДіСалво Патрик Р.
В. 288. Домик Амелія, Данилюк Річард, Павлинський Юрій П.
В. 290. Цермак Лорейна.
В. 291. Ґлович Гордон Н.
В. 292. Ясинський Глорія Дж.
В. 296. Сарняк Дайана М., Афтанас Евген С., Пітюх Евген А., Афтанас Станлій Т., Сеттлмаєр Бирнард В., Сеттлмаєр Кенет Т., Сеттлмаєр Констенс А., Прокопик Амілія А., Сарняк Евген, Прокопик Данило М.
В. 304. Кук Арлина Дж.
В. 316. Петрів Варвара А., Мулярз Брус.
В. 318. Гуцалюк Юрій, Гуцалюк Долореса А., Гуцалюк Дмитро, Гуцалюк Володимир мол., Саюк Стефан М.
В. 324. Захарчук Петро Дж. мол., Бучко Мішел К.
В. 325. Бачинський Андрій, Дичко Вілям А., Гобер Павлина М.
В. 333. Дацей Патрися А.
В. 341. Добровольська Елизавета.
В. 361. Гевка Петро В., Томашовська Катерина, Робіцька Олеся, Ілюк Павло Р.
В. 369. Куба Мішел Ф., Антонишин Розалія М., Павлацька Ґерій Д., Бакун Стефанія, Періґ Юрій, Олівія Карен Р.
В. 375. Білінський Іван М.
В. 393. Гордишинський Данило.
В. 413. Роговський Дмитро.
В. 432. Андрухів Роберта М.
В. 442. Кріль Деннис І.
В. 455. Кекіш Борис.
В. 464. Блеквел Лінда.

ДІТИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 78. Косинська Марія.
В. 130. Бунза Григорій, Бунза Анна.
В. 218. Гелвак Стефан.
В. 219. Драч Катерина, Драч Олена.
В. 248. Врублевська Марія К.
В. 254. Таращук Евген.
В. 414. Вілман Франко.
В. 445. Скавретко Іван 2.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 84. Чуйко Анна 2.
В. 154. Ткач Олена, Скординська Ілярія, Прислопський Олекса, Прислопська Катерина, Скординська Варвара.
В. 324. Чайковська Реджіна.
В. 350. Креницький Данило.
В. 361. Кіцара Іван мол., Кіцара Вілям, Вішук Петро 2.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ІНШИХ КЛЯС.

В. 38. Каніщак Реймонд, Базарник Люба, Базарник Ольга.
В. 292. Честух Павло.
В. 358. Кост Роберт І.
В. 406. Шіпський Йосиф мол.

СУСПЕНДОВАНІ ДІТИ:

В. 13. Фелак Донна М.
В. 36. Кемет Фредерик В. мол.
В. 74. Дадо Джералд І.
В. 82. Земба Іван А.
В. 94. Старик Стефан мол., Старик Михайло, Городиський Тома, Городиський Роберт.
В. 102. Іваницька Іванна.
В. 109. Андровський Йосиф.
В. 127. Бакерт Донна М.
В. 147. Гуцалюк Розалія М.
В. 159. Моґр Вілям М.
В. 193. Тома Глорія.
В. 219. Чавлюк Дайана М.
В. 221. Гримак Анна, Гримак Юлія, Корчинський Олекса А., Герц Джеймс Л., Герц Річард С.
В. 259. Івасюк Павло мол.
В. 261. Матковська Анна, Матковський Іван, Матковська Марія, Матковська Катерина, Матковський Микола, Матковська Олена, Матковський Стефан, Матковський Франко.
В. 273. Чайківський Вілям.
В. 287. Мур Кліфорд мол.
В. 292. Боровська Ларія, Длугош Анна Т., Боровський Володимир Л., Боровський Віктор.
В. 338. Стовінська Катерина, Стовінська Юлія, Мата Володимир Р., Мата Елизавета.
В. 358. Сушельницька Марія.
В. 365. Цар Патрик М.
В. 386. Кучмак Росел Р.
В. 407. Чогур Анна мол.
В. 445. Зарецький Мирон.

ДІТИ, ЩО ВІДІЙШЛИ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 204. Вішук Петро 2.
В. 296. Чайковська Реджіна.
В. 391. Кіцара Іван мол., Кіцара Вілям.
В. 412. Скординська Ілярія, Прислопська Катерина, Ткач Олена, Скординська Варвара, Прислопський Олекса.
В. 435. Профета Роман.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ ДО ІНШИХ КЛЯС.

В. 38. Каніщак Роман, Базарник Люба, Базарник Ольга.
В. 292. Чистюх Павло С.
В. 358. Кост Роберт І.
В. 406. Шіпський Йосиф мол.

ДІТИ, ЩО ВІДІЙШЛИ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ У. Н. С.:

В. 25. Маліська Джойса С.
В. 38. Кахнич Петро.
В. 57. Білінський Павлина.
В. 59. Лотоцький Андрій.
В. 63. Магдій Евгенія.
В. 67. Брохівський Григорій.
В. 133. Мотуз Іван Д.
В. 158. Козер Олена.
В. 223. Мазук Йосиф, Проц Магдалена.
В. 271. Зубрицька Марія.
В. 274. Максимич Анна.
В. 292. Чистюх Ольга Н., Чистюх Геновефа М.
В. 304. Вернеївський Евген.
В. 367. Відкович Ванда.
В. 390. Креницький Андрій.
В. 400. Воловецький Евген.
В. 415. Грицкевич Мілдред Дж.

ДІТИ, ЩО ВІДІЙШЛИ ЗО ЗВОРОТОМ У ГОТІВЦІ:

В. 33. Харовська Анна.
В. 164. Скротська Галуся, Скротський Ярослав 2, Скротська Галуся.
В. 458. Ракуш Василь.

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З початком лютого 1948 р. було в У. Н. Союзі дітей членів	12,602
В місяці лютім 1948 р. приняно нових	135
В місяці лютім 1948 р. приняно наново	11
В місяці лютім 1948 р. приняно з переступними листами	13
В місяці лютім 1948 р. приняно з інших кляс обезпечення	6
Разом	12,767
В місяці лютім 1948 р. суспендовано	44
В місяці лютім 1948 р. відійшли з переступними листами	11
В місяці лютім 1948 р. відійшли до старших членів У. Н. Союзу	19
В місяці лютім 1948 р. відійшли до інших кляс обезпеч.	6
В місяці лютім 1948 р. відійшли зо зворотом у готівці	6
В місяці лютім 1948 р. відійшли з виплаченим обезпеч.	—
В місяці лютім 1948 р. відійшли на виплачене обезпеч.	—
В місяці лютім 1948 р. відійшли на безплатне продовж.	—
В місяці лютім 1948 померли	—
Разом	86
З кінцем місяця лютого 1948 р. в У.Н.С. було дітей членів	12,681

ЗІСТАВЛЕННЯ ЗГІДНО З КЛЯСАМИ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ:

В клясі 1-шій	на $500	3,454
В клясі 2-гій	на $500	998
В клясі 3-тій	на $100	2,434
В клясі 4Р	на $ 250	139
В клясі 4Р	на $ 500	1,957
В клясі 4Р	на $1000	677
В клясі 5Е	на $ 250	256
В клясі 5Е	на $ 500	2,013
В клясі 5Е	на $1000	535
В клясі 6С	на $ 500	164
В клясі 6С	на $1000	54
Разом		12,681

З кінцем місяця лютого 1948 р. в У. Н. Союзі було всіх обезпечених ... 48,631

УВАГА,

яку кожний відділовий урядник і член У. Н. Союзу повинен прочитати і відповідно до неї застосуватись.

Ті повнолітні члени та члени молодечого департаменту, що тут проголошені в рекордовім звіті за лютий 1948 року суспендованими, можуть бути приняті наново в члени У. Н. Союзу, якщо зголосяться до секретарів своїх відділів і заплатять за час суспензи залеглі вкладки, як це постановляє статут організації; інакше, вони будуть позбавлені всіх членських прав, запомог і привілеїв, з винятком тих прав, які є застережені грамотою і статутом. Тесаме відноситься також до тих членів, які впродовж лютого 1948 р. взяли переступні листи й ще досі не зголосилися з ними до інших повноправних відділів У. Н. Союзу.

Д. Галичин, гол. секретар.

В. Левинський.

М. ДРАГОМАНІВ ПРО ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

4)

Розуміється, Драгоманів, знайшовшись із своїм невеличким гуртком на еміграції в Женеві, задумав у першій мірі позискати для української справи та справи визволення України російські кола революційної і соціялістичної еміграції, що тоді скупчувалась закордоном, головно ж у Швайцарії і зокрема в Женеві. Драгоманів ставився теж негативно до тих українських революціонерів, що кидали свій рідний ґрунт і приставали до російського революційного руху й асимілювались у ньому, надіючись, що їх праця після побіди революції не буде без користи для української справи.

Але тут довелось Драгоманову глибоко розчаруватись. Російські кола революційної й соціялістичної еміграції закордоном поставились здебільша гостро негативно до української справи взагалі, вважаючи навіть українську мову не за самостійну мову, а за діялект російської. Це становище очолювали два відомі лідери і теоретики російських соціялістів Лаврів і Плеханов. З ними довелось Драгоманову вести довгі й гострі суперечки та боротьбу ізза цього становища, які покінчились нарешті тим, що Драгоманів, бачучи повну безуспішність цих суперечок, просто зірвав з російськими революціонерами (Лаврів, Плеханов і тов.), ворожо настроєними до української справи, всякі зносини, а після вистрілу Карокозова в 1881 р. також з російськими народниками.

Як ставився Драгоманів до Плеханова, якого Драгоманів своєю освітою, знанням і розумом перевищав на цілу голову, свідчить його лист до Кистяковського, в якому він називає Плеханова просто „політичним шарлатаном".[5]).

З цього погляду незвичайно важливий для нас лист Драгоманова до Б. П. Аксельрода з травня 1882 р., який зпочатку співпрацював з Драгомановим, а відтак відійшов од нього і пристав до групи Плеханова. Лист опубликований в другому томі „Материалов по истории русского революционного движения" (Берлін, 1924), який обнимає переписку Т.Б.Аксельрода, одного із основоположників Рос. СДРП і має заголовок „Из архива П. Б. Аксельрода" (ст. 57-61).

В листі цьому замітні деякі місця, які у весь зріст показують нам постать Драгоманова. Так, між іншим читаємо в ньому: „Цікавіше було б побалакати з Вами про соціялістів на Україні, хоча практичного толку з цих розмов про це з Вами *не бачу, бо Ви, очевидячки, не* станете на точку вільну, з якої тільки цю справу можна зрозуміти, себто не поглянете на неї, як на свою справу, а не на посторонню".

Далі: „Між справжніми укра*їнофілами є люди, які інакше* віднеслись би і до тероризму, якби напр. Колодкевич став на точку погляду Березовського[6]) і сказав: Я убивав Александра II., як тирана і ката моєї батьківщини, України...

Українські селяни більше розуміли би тероризм, як би їм оповідали про цю справу з такої точки погляду".

І нарешті: „Та як би там не було — а наша справа все таки справа волі й соціялізму і при цьому в єдино достосованій до України та її населення формі. Вона йде помалу, бо людей для цього мало, дякуючи обмосковленій і ополяченні інтелігенції. Та все таки вона йде і йде, — і тепер оцінювати її можна тільки згадавши Ісусову притчу про сівача, про яку не дармо так часто згадував Шевченко. А коли зерна виростуть і дадуть від себе нові усім видні зерна й паростки, — тоді не без дива балакатимуть люди про те, що наші перші паростки підривали не тільки свинячі рила III. Отделения, Киевлянинов і т. п., але і Белінских, Скабачевских, Впередов і т. п.[7])

Як мені й не доведеться дожити до цього часу, то все таки я помру з повним переконанням, що наші зерна не пропадуть. І це переконання дає мені можливість бути спокійним ввиду найбільш неґативних відношень до нашої справи різних елементів і осіб, між ними, й Вас".[8])

А проти претенсій польських і російських соціялістів на українські землі опублікував Драгоманів в 1882 р. у редагованій ним газеті „Вольное Слово" свою знамениту й клясичну публіцистичну працю п. з. „Историческая Польша и великорусская демократия", яка вийшла окремою книгою і яка по нинішний день не стратила в нічому на своїй цінності.

(Дальше буде).

[5]) *Лист* опублікований мною вперше в моїй праці п. з. „Драгоманів і Драгоманівці в світлі тайних документів австрійського уряду", поміщений в І. томі „З минулого", видання „Українського Наукового Інституту" в Варшаві.

[6]) М. М. Колодкевич (1851-1883), українець по походженні, революціонер і лаврист в початках 70 рр., за замах на царя Александра II. засуджений на кару смерти, яку замінено на дожиттєву каторгу. Помер у Петропавловській кріпости.

Антін Березовський — польський революціонер. В 1867 р. робив замах на Александра II. підчас побуту його в Парижі. Французьким судом засуджений на безтермінову каторгу. Драгоманів віднісся співчуваюче до замаху Березовського, добачуючи в ньому виступ польського патріота проти тирана й ката його батьківщини.

[7]) „III. Отделение Собственной Его Имп. Величества Канцелярии" засідувало політичною поліцією, знесено його в 1880 р., при чім його функції перейшли в Департамент Поліції.

„Киевлянин" — реакційна й українохерна газета, що виходила в Києві.

В. Г. Белінскій (1809-1848) — визначний московський критик і публіцист, який видаав „Кобзаря" Шевченка (перше видання) тільки тому, що Шевченко писав свої вірші по українськи.

„Вперед", російський соціялістичний журнал і газета, що виходили в 1873-1877 під редакцією П. Лаврова спершу в Цюріху, а відтак у Лондоні.

[8]) В 1918 р. довелося мені особисто зазнайомитися в Цюріху, де він тоді жив. У Києві працювала вже тоді Українська Центральна Рада як законодатний і виконний орган Української Народної Республики. Від 70 рр. по цей час українська справа зробила колосальний поступ. І в цьому, між іншим, у першій мірі заслуга Драгоманова як біблійного сівача волі на Україні. Цей розвиток українства не міг не залишитися без сутного впливу й на П. Б. Аксельрода. В розмовах зі мною, дуже щирих, він дуже підхлібно висловлювався про Драгоманова, ставлючи його дуже високо. А коли я зробив йому вічливий докірливий натяк про його становище до української справи у 80 рр., він не без іронії оправдувався, що українці були тоді зайняті „українським словником" — натяк на працю „Старої Громади" в Києві над українським словником, яка для нього як для революціонера була тісна й обмежена. — А Драгоманів? — запитав я його. — Ваша правда! — відповів він. Але тоді (в 80 рр.) справа виглядала інакше. — Борис Павлович під кінець свого життя дуже прихильно поставився до української справи..

ЗОЛОТЕ СТОЛІТТЯ КАЛІФОРНІЇ

Сто років минуло з того часу, як в Каліфорнії пролунав крик „золото". Цього року Каліфорнія обходить соту річницю знайдення золота, що потрясло життям цього великого простору, вирвало його з тихого, сільського буття й кинуло в одну з найбільш яскравих сторінок американської історії.

Це сталося 24 січня 1848 року, а знайшов золото Джеймс Вилсон Маршал. Працюючи над млиновим потоком для Джона Августа Суттера, на річці Американській, на південь від Сакраменто, він знайшов перші кавалочки золота. Суттер, що народився в Німеччині, біля Швайцарського кордону і вчився у Швайцарії, оселився в Каліфорнії, діставши великі наділи землі від мексиканського уряд. Але до 24 січня 1848 року Мексико втратило у війні зі Злученими Державами не тільки Каліфорнію, але крім того ще велику територію, включаючи теперішні стейти Ню Мексико, Аризона, Невада та Юта. За девять днів після зайдення золота на млині Суттера, підписано мир з Мексиком. Злучені Держави офіційно придбали яких 918,000 квадратових миль нової території. Але тоді ще не знали, що придбали також великий скарб, бо Суттер старався затримати таємницю відкриття. Проте, це йому не вдалося і коли новина пройшла через межі його млина, в короткому часі облетіла цілий світ.

На весну почали напливати до Каліфорнії шукачі золота. Дехто морем, довкола Південної Америки; дехто плив тільки до Панами, звідтам на мулах до побережжя Тихого Океану і далі водою знова; чимало тисяч відважувалися на подорожування небезпечними, дикими стежками на захід від річки Мисисипі. Між шукачами були люди зі всіх стейтів Злучених Держав і фактично з кождої чужої країни. За чотири роки невелике населення Каліфорнії збільшилося на 2,500 відсотків.

Дîставшися до Каліфорнії, деякі щасливці „вимили" з річок та потоків величезні багатства. Деякі видобували золото ножами в гірських жилах. Іншим судилися розчаровання й руїна.

Скорше можна було доробитися — і певніше — постачаючи шукачам золота потрібні для них споживчі та інші речі. Як гори вкривалися гучними таборами, малий порт Сан Франсиско, де висаджувалися з кораблів новоприбувші, став — майже за ніч — багатим містом, де все було страшенно дороге. Кімнати винаймали за $1,000 місячно, за домашній пиріг („пай") треба було платити десять долярів. Соціяльні умови життя незвичайні. Домашнього життя фактично не було. В 1850 році жінки складали вісім відсотків цілого населення Каліфорнії і тільки два відсотки з кількости копачів золота. Ці копачі мандрували, хвилювалися, шукали багацтва, не якогось порядку, чи громадського життя. Але порядок до певної міри встановлювався линчуванням, народними судами, спеціяльними вартами.

Року 1850 Каліфорнія була принята до Злучених Держав як вільний стейт (стейт, в якому невільництво було заборонено). Але до того часу ця територія вже мала за собою інтернаціональне минуле. Над нею підносилися прапори Еспанії, Англії, Росії та Мексико.

За сто років розвитку як частина Злучених Держав Каліфорнія переважила добу „золотої імперії" своїми сільськогосподарськими виробами, фабриками, фільмовою індустрією. Проте жовтий металь все ще є важною частиною стейтового прибутку. На місці старих поселень шукачів золота тепер стоїть модерна золота індустрія з глибокими шахтами, величезними машинами.

В 1941 році, до примусового закриття в часі війни і Каліфорнія здобула золота майже на $10,000,000. Тепер індустрія повільно відживає, хоч на перешкоді стоїть брак робітників, знаряддя та низька ціна золота, що була „заморожена" в 1933 році на $35 за унцію. — **Загальна Рада.**

Важка криза соціялістичної демократії

(Продовження зі стор. 2-гої).

Подібне явище нині явно веде Італію в пащу крівавої комуністичної диктатури, а саму Італію до становища російського сателіта. Їх спілка з комуністами Італії це ясний доказ, що соціяльна демократія Італії так само як і соціялісти демократи Польщі та Чехії переживають внутрішну ідейну крізу. Вони нині не є боевиками за волю людини, ані за соціяльні інтереси робітника.

Зрештою такий самий процес перейшла соціяльна демократія в Румунії, Болгарії, Угорщині та Фінляндії. Таке саме явище показується теж на терені Німеччини, країни найсильнішого соціялістичного руху у світі. Соціяльна демократія Німеччини затратила свого давного боевого духа та свій принціпіялізм. Частина соціялістів ще зараз по першій світовій війні покинула давні ідеали соціяльної демократії та стала основою тоталітарної комуністичної партії. Нині соціялісти демократи опортуністично достосовуються до окупантів. В окупаційних зонах Америки, Британії та Франції вони лишились соціялістами, демократами, одначе в зоні російської окупації з невеликими виїмками соціялісти демократи пішли на компроміс з антидемократичною комуністичною партією, творячи так звану партію соціялістичної єдности, себто злилися з комуністичною партією, щоб вкінці зникнути в болоті німецького комунізму.

Отже соціяльна демократія переходить тепер у цілім світі крізу. Це ствердила недавна Міжнародна Соціялістична Конференція в Лондоні. Вона мала завдання підготовити створення завмерлого Інтернаціоналу Соціялістів Демократів, одначе мусіла поважну частину часу посвятити чистці серед власних рядів, що довело до того, що соціялісти, комуністичні попутчики з Італії покинули конференцію, вказуючи, рісночасно стежку соціялістам опортуністам з інших країн советських впливів.

Конференцію відложили до перших днів липня та наступне засідання скликали до Відня, нині окруженого територією російсько-комуністичної окупації. Вже сам підбір місця нової конференції не ворожить їй кращих успіхів, бо нинішний Відень на мобілізацію та реорганізацію соціялістичної демократії найменше надається.

Соціялісти демократи переживають духову крізу, небезпечну для їх соціялізму та обовязків зглядом їх власних батьківщин. Це теж треба мати на увазі й українським громадським чинникам.

БЕЗ ВІЙНИ НЕ ОБІЙДЕТЬСЯ!—Бувший король Румунії, молодий Михайло, що сидить справа і промовляє по радіо, є тої думки, що Румунія без війни не стане знов вільною і незалежною. Зліва сидить його мати, бувша румунська королева Олена.

ЖЕРТВИ НА ВИДАВНИЧУ ПРАЦЮ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕНЧЕНКА

В звязку зі Святом Української Культури, що його улаштовував Американський Відділ НТШ в Ню Йорку дня 25 січня, зложили свої жертви на видавничу працю НТШ в Европі ось такі установи та громадяни:

Відділ 204 УНСоюзу в Ню Йорку $30; по $25 зложили: Брацтво Св. Володимира, 130 відділ УНСоюзу в Ню Йорку, Гуманітарне Товариство (Червоний Хрест) в Ню Йорку, Товариство „Дністер", 361 відділ УНСоюзу, Товаристов „Просвіта" в Ню Йорку, Товариство Родичів в Ню Йорку та Іван Штогрин з Нюарку. Братство св. Івана, відділ 76 УНСоюзу $15, а по $10: Братство ім. Тараса Шевченка, відділ 281 УНСоюзу в Бейон, Братство св. Миколая, відділ 5 УНСоюзу, Асторія, Андрій Блащук з Дітройту, о. Володимир Довгович, д-р Л. Мишуга, д-р Антін Рудницький, о. Лев Чапельський, Володимир Ярема та Василь Колодій з Дітройту (з деклярованих $25); по $5: Йосиф Білоган, М. Ляхович власник Українського Базару та М. Макарчук з Ню Йорку. Разом $290.

Окремий фонд, який збирає Американський Відділ НТШ на видавничу наукову працю нашої заслуженої наукової установи в Европі, разом з попередною першою жертвою гром. Теслюка ($200) з Каліфорнії та чистим доходом зі Свята Української Культури добігає вже до висоти тисячі долярів. Наукове Товариство ім. Шевченка потребує одначе ще в тім році $10,000, щоб повести свою наукову видавничу працю принайменше в тих скупих розмірах, що їх собі Виділ НТШ в Европі накреслив. Треба ще $9,000. Тому прохаємо українські установи, братства, товариства, клюби, Народні Доми та поодиноких громадян зложити свою жертву на потреби української науки.

У нинішні часи, коли буде вирішуватись доля народів східної Европи, найповажніша українська наукова установа поза Советами не може припинити своєї наукової праці тільки через брак гроша!

Жертви виставлені на "Shevchenko Scientific Society" проситься слати на руки скарбника Американського Відділу НТШ:

Very Rev. Leo Chapelsky,
347 Grier Ave., Elizabeth 2, N. J.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи дресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

13,169 Угрин Теодора, Івана і Дмитра з Дикова Старого (Любачів) від Угрин Івана.

13,170 Савицький Сергія з с. Луговики (Лохвиця) від Ференс Федора.

13,171 Квасна Юстини з с. Тязів (Станиславів) від Квасний Василя.

13,172 До знайомих з с. Новосілки (Ґневош) від Бандер Еміліяна.

13,173 Сенів Івана, Михайла, Дмитра, Марії і Катерини від Сенів Андрія.

13,174 Кость Василя з с. Присліп (Турка), Троян Кость Анни з с. Присліп (Турка) від Кость Юрка.

13,175 Романишин Миколи з Болехова (Долина) від Романишин Володимира.

13,176 Юркевич з с. Ходорів (Станиславів), Самолик Трохима з с. Щурівці Великі (Зарівці Великі (Заслав), Музика слав), Рудик Дениса з с. Щу-Прохора з с. Щурівці Великі (Заслав), Щука Олексія з с. Щурівці Великі (Заслав) від Чмир Миколи і Черняк Антона.

13,177 Нищета Андрія з с. Щурівці Великі (Заслав) від Черняк Антона.

13,178 Андрусів Станислава з с. Монастириська (Бучач) від Івасечко Ореста.

13,179 Онишкевич Володимира з Комарна (Рудки) від Онишкевич Олени.

13,180 Васютяк Евдокії з с. Угринів Середний (Калуш), Парнаула Евдокії з с. Угринів Середний (Калуш) від Іванків Івана.

13,181 Шмайда Ґузій Юлії з с. Стружна (Горлиці) від Поповчак Ющак Марії.

13,182 Юпен Олекси з с. Чернилава (Яворів) від Юпен Анастазії.

Голоситись на адресу:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa.

СОБАКА

(Докінчення зі стор. 2-гої)

Пригадую, що в дитинстві в цю пору мати давала йому ножиці й купу отаких самих газет, що переховувались у шухлядах батьківського столу. І він, тоді ще тільки натяк на теперішнього юнака з маленькою борідкою, сідав на килимі й задумливо різав газети на довгі стьожки, пильнуючи, щоб ті були однаковими завширшки.

Потім ретельно обклеював ними вікна.

Праці вистачало мало не на три дні. Колй ж всі вікна були заклеєні, мама давала йому кілька цукерок.

З тої пори Тимегрей не здибався з газетами й забув про них.

Одначе тепер визнав, що газети бувають потрібні не тільки на заклеювання вікон.

Минувши статті й інформації, Тимегрей в'ївся очима в об'яву. Ну, так! Аж ось воно: про боленку й бульдоґа. Скрізь нагорода.

Завтра буде й про рудого сетера. І теж нагорода.

Тимегрей годував собаку. Той жадібно ковтав великі шматки хліба й м'яса, принесені з базару.

**

Тимегрей сидів на ліжку, простягнувши на його спину, й дивився на собаку. А сам пригадував.

Кругом книжки... Він риється в тих книжках, вишукує в них думки, гострої й упертої. І бачить, як у холодних, чорних літерах ясними блисками відбивається мозок і кров, що з жорстокою волею одірвала від себе далека людина й надхненно втиснула в невмирущі рядки.

Він шукав з безтомністю звіря і, коли щастило йому вирвати з хаосу літер думку, прекрасну й могутню, взяти її й покласти в свій жадібний мозок, — тоді Тимегрей відсував книжку й заплющував очі, щоб виразніш почувати, як почне та думка пускати коріння, обхопить мозок дріжливими дротинками, як зросте й народить ще натовп нових, — теж прекрасних і теж могутніх.

Сірий мозок квітчався ними, як пишними айстрами, і ті були чудові в холодній величності.

А іноді було... хе, було іноді не дається думка до рук! Плигає перед очима, крутиться, як дзиґа, і дратує до незмоги. Він з одчаєм ганявся за нею, вивертав на стіл свій мозок, а облудлива думка ховалась між паперами або робилсь звичайним олівцем.

Тоді Тимергей занепокоювався зовсім. Широко розтулював очі й рота, повний здивування, дивився на олівець, де зникла жартівлива думка. Потім підводився і ходив по кімнаті. Ходив довго й слухав, як ритмічно стукотять його чоботи по підлозі.

Раптом палким струмком кидалась йому в голову кров і відживляла знеможений мозок. Знову сідав тоді Тимергей і вже легко видобував думку з олівця; та ж, винувата й переможна, вмить родила йому дочок і синів.

—Від кожної думки я маю нащадків, — гадав Тимергей; — о, я великий розпусник! А справді, думка — та ж жінка, хоч іноді й не дається відразу, так треба трошки потерпіти. Треба конче послухати, як стукотять чоботи по підлозі чи по землі. Походити треба.

Собака скінчив їсти, підійшов до Тимергея і штовхнув його. Той нахилився до пса, взяв за шию й полоскотав під горлянкою.

— Ти ж вернеш мені мій гарем? Даси змогу в ньому бенкетувати?

Собака блимав червонуватими очима й терся вухом об коліна Тимергея.

1920.

(Кінець.)

ТАРЗАН, ч. 1813. Однакові сили.

Коли банда дезертирв дійшла до Мутавового села, вони завважали, що Тарзан пропав.

При помочі Еронґа начальник Мутаво вияснив їм, що Тарзан ідеякі вояовники пустилися на спинення банди Краса.

Подлий провідник банди зрозумів, що це нагода для нього. „Поможи нам вполювати слоневу кість, а половина багатства попаде тобі".

Мутаво з обуренням відкинув пропозицію, але в цій хвилині бандити Краса окружили його вояовників.